

สาขาที่ 12 การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ

ครองงาน หมายถึง การมีความสามารถในการปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ (๘๐ คะแนน) ดังต่อไปนี้

เกณฑ์ที่ 1	ความรู้ที่จำเป็นของ อสม. เกี่ยวกับสาขาที่เข้ารับการคัดเลือก อสม. ดีเด่น	(10 คะแนน)
เกณฑ์ที่ 2	สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในสาขาที่เข้ารับการคัดเลือกสู่ชุมชน	(10 คะแนน)
เกณฑ์ที่ 3	มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแผนสุขภาพชุมชนอย่างบูรณาการ	(20 คะแนน)
เกณฑ์ที่ 4	กิจกรรมของ อสม. ที่เกี่ยวกับสาขาที่เข้ารับการคัดเลือก	(10 คะแนน)
เกณฑ์ที่ 5	ผลงานความสำเร็จ(เชิงประจักษ์)ในสาขาที่ได้รับการคัดเลือก	(20 คะแนน)
เกณฑ์ที่ 6	ผลงานเด่น/นวัตกรรม ด้านการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ	(10 คะแนน)

1. ความรู้ที่จำเป็นของ อสม. เกี่ยวกับสาขาที่เข้ารับการคัดเลือก อสม. ดีเด่น(10 คะแนน)

รายละเอียด(คำถาม)	ใช่	ไม่ใช่
ความรู้พื้นฐาน/พื้นฐาน		
1.กลุ่มโรคไม่ติดต่อ 4 กลุ่มโรคหลัก ประกอบด้วย โรคเบาหวาน โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคมะเร็ง และโรคทางเดินหายใจ		
2.สาเหตุของโรคไม่ติดต่อ เกิดจากพฤติกรรมการบริโภคไม่ถูกต้อง เช่น รับประทานอาหารหวานจัด เค็มจัด และไม่ออกกำลังกายเป็นต้น รวมถึงทางกรรมพันธุ์		
3.อาการเบื้องต้นของโรคเบาหวาน คือ ปัสสาวะบ่อย กระหายน้ำ กินจุ อ่อนเพลีย แผลหายยาก		
4.คนที่มีอายุ 40 ปี ขึ้นไป มีโอกาสเป็นโรคเบาหวาน		
5. โรคเบาหวานสามารถรักษาให้หายขาดได้		
6. สัญญาณเตือน โรคความดันโลหิตสูง คือ ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ มึนงง ตามัว		
7. อาหารที่คนเป็นโรคเบาหวานควรลดปริมาณการรับประทาน คือ อาหารที่มีแป้ง น้ำตาล ไขมันสูง รวมถึงอาหารรสจัด เช่น ข้าวเหนียว เค้ก ทุเรียน หมูสามชั้น ขนมหวาน อาหารทอดต่างๆ เป็นต้น		
8. ค่าความดันโลหิตที่เหมาะสมที่สุด คือ ระดับความดันโลหิต <120/80 mmHg		
9. ภาวะความดันโลหิตสูง คือ ระดับความดันโลหิต $\geq 140/90$ mmHg		
10. หัวใจเต้นแรง รู้สึกหิว เหนื่อยออก มือสั่น อ่อนเพลีย หมดสติ และชัก เป็นภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ		
11. การวัดความดันโลหิตที่บ้าน สามารถให้ผู้ป่วยความดันโลหิตสูงเห็นการเปลี่ยนแปลงของความดันโลหิต หลังจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามปัจจัยเสี่ยง		
12. คนอ้วนมีโอกาสเป็นโรคความดันโลหิตสูงมากกว่าคนผอม		
13. ผู้ที่ป่วยโรคความดันโลหิตสูงควรหลีกเลี่ยงอาหารที่มีโซเดียมสูง ได้แก่ อาหารแปรรูป อาหารกึ่งสำเร็จรูป ผงชูรส ขนมขบเคี้ยว และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น		
14. ประชาชนทั่วไป ควรเข้ารับการวัดความดันโลหิต อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		

15. ประชาชนที่จะทราบค่าความดันโลหิตได้โดยการ ไปตรวจวัดค่าความดันโลหิตที่โรงพยาบาล และสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน		
16. ประเมินโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด(Thai CVD Risk) ประชาชนอายุ 35 ปีขึ้นไป ควรประเมินความเสี่ยงของตนเองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
17. ผู้ป่วยที่เป็นเบาหวานหรือความดันโลหิตสูงควรตรวจ คุรีเอตินีน เพื่อประเมินอัตราการกรองของเสียของไต และตรวจปัสสาวะหาภาวะโปรตีนรั่วอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
18. ปริมาณโซเดียมที่บริโภคเพียงพอต่อดวัน องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ไม่เกิน 2,000 มิลลิกรัมต่อวัน		
19. การออกกำลังกาย อย่างน้อยครั้งละ 30 นาที 5 วันต่อสัปดาห์ ช่วยลดปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อได้		
20. การสูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อ		

2. สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในสาขาที่เข้ารับการคัดเลือกกลุ่มชน(10 คณะ)

	รายละเอียด(คำถาม)	ใช่	ไม่ใช่
2.1	แผนงาน/โครงการ มีแผนการถ่ายทอดความรู้ลงสู่พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ครอบคลุม กลุ่มใดบ้าง (5 คณะ)		
2.1.1	<ul style="list-style-type: none"> ● ครอบคลุมกลุ่มวัยเรียน ● ครอบคลุมกลุ่มประชาชนทั่วไป (1 คณะ) ● ครอบคลุมกลุ่มผู้ป่วย ● ครอบคลุมกลุ่มเสี่ยง ● ครอบคลุมกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ ● ครอบคลุมกลุ่มผู้พิการ ผู้ดูแล care giver ● ครอบคลุมกลุ่มผู้สูงอายุ ● ครอบคลุมกลุ่ม อสม. และผู้นำชุมชน 		
2.1.2	วิธีการและเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสาร (1 คณะ)		
	<ul style="list-style-type: none"> ● การมี/แสวงหาช่องทาง/วาระ/โอกาสในการถ่ายทอด 		
2.1.3	การใช้สื่อในการถ่ายทอด (1 คณะ)		
	<ul style="list-style-type: none"> ● สื่อชุมชน ● สื่อบุคคล/ภูมิปัญญา ● สื่อสิ่งพิมพ์ ● สื่อ IT ● สื่อมวลชน ● สื่อประสม 		
2.1.4	ลักษณะวิธีการที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ (1 คณะ)		
	<ul style="list-style-type: none"> ● การบอกกล่าวทั้งรายบุคคล/รายกลุ่ม 		

	<ul style="list-style-type: none"> ผ่านสื่อ/เทคโนโลยีในชุมชน 		
	<ul style="list-style-type: none"> เวทีประชุมประชาคม 		
	<ul style="list-style-type: none"> การจัดกิจกรรมรณรงค์ตามปฏิทินสาธารณสุข 		
2.1.5	สร้างและพัฒนาศูนย์การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ เพื่อการเรียนรู้ของชุมชน ลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมรณรงค์ (1 คะแนน)		
	<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ 		
	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่ 		
	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการเองโดยบทบาทหน้าที่ของชมรมฯ 		
2.2	การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการและการใช้ทรัพยากร (2 คะแนน)		
2.3	การติดตาม ตรวจสอบ กำกับและประเมินผล (2 คะแนน)		
2.4	การปรับปรุง ต่อยอด และขยายผล (1 คะแนน)		

3. มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแผนสุขภาพชุมชนอย่างบูรณาการ (20 คะแนน)

	รายละเอียด(คำถาม)	ใช่	ไม่ใช่
3.1	มีแผนการทำงาน/ปฏิทินการทำงานที่ร่วมกันของทุกภาคส่วนในชุมชน		
	<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนรับรู้สถานการณ์/ปัญหาของตนเอง และร่วมกันดำเนินงานแก้ไข ปัญหา 		
	<ul style="list-style-type: none"> สามารถผลักดันให้เป็นนโยบายสาธารณะและมาตรการทางสังคม 		
	<ul style="list-style-type: none"> มีการประเมินผล-สรุปบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลต่อไป 		
3.2	มีการทำงานเป็นทีม และสร้างเครือข่ายในระบบสารสนเทศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน		
3.3	มีการระดมทุน/งบประมาณ และบริหารจัดการที่ดี(มีแผน/มีกรรมการ/มีการประเมินผล)		
3.4	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/องค์กรชุมชน ให้การสนับสนุน		
3.5	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกันดำเนินการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาของชุมชน		
3.6	มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานที่เหมาะสม		
	<ul style="list-style-type: none"> มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งเว็บไซต์ สื่อเอกสารฯลฯ 		
	<ul style="list-style-type: none"> มีการเชื่อมต่อทีมงานเครือข่าย ทางเว็บไซต์ ช่วงที่เหมาะสม 		
	<ul style="list-style-type: none"> นำความรู้วิธีการมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม 		

4. กิจกรรมของ อสม. เกี่ยวกับสาขาที่เข้ารับการคัดเลือก (10 คะแนน)

	รายละเอียด(คำถาม)	ใช่	ไม่ใช่
4.1	สถานการณ์โรคไม่ติดต่อในหมู่บ้านและชุมชน (3 คะแนน)		
	<ul style="list-style-type: none"> สามารถระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน(มีข้อมูลและสถานการณ์สนับสนุน) 		
	<ul style="list-style-type: none"> มีแผนงานโครงการแก้ไขปัญหา(สอดคล้องระหว่างปัญหาและกิจกรรม) 		
	<ul style="list-style-type: none"> การระดมทุนจากภายในและภายนอกหน่วยงานในการแก้ไขปัญหา 		

	<ul style="list-style-type: none"> ● การใช้เทคโนโลยีชุมชน/ภูมิปัญญาภายนอกหน่วยงานในการแก้ไขปัญหา 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● กิจกรรมที่ดำเนินการที่เป็นรูปธรรมชัดเจนสามารถติดตาม ประเมินผลได้ 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● การประเมินผลการดำเนินงาน/การเผยแพร่ความรู้/การจัดการความรู้ 		
4.2	การเฝ้าระวัง คัดกรอง โรคไม่ติดต่อ (1 คะแนน)		
	<ul style="list-style-type: none"> ● การคัดกรองมะเร็งเต้านม 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● การคัดกรองมะเร็งปากมดลูก 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● การคัดกรองโรคเบาหวาน 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● การคัดกรองโรคความดันโลหิตสูง 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● การประเมินโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด(CVD Risk) 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● การติดตาม ระดับน้ำตาลในเลือด การวัดความดันโลหิตที่บ้าน การติดตามภาวะแทรกซ้อนทางไต และการคัดกรองโรคไม่ติดต่อ อื่นๆ 		
4.3	การให้ความรู้/แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อในพื้นที่ (2 คะแนน)		
	<ul style="list-style-type: none"> ● เครือข่ายแกนนำสุขภาพของชุมชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคไม่ติดต่อในกลุ่มประชาชนทั่วไป 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานดูแลกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มป่วย ในพื้นที่รับผิดชอบ 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้สามารถตัดสินใจแสดงบทบาทสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนในการเฝ้าระวัง ป้องกันโรคไม่ติดต่อ 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย เพื่อสร้างความร่วมมือในการดำเนินงาน เช่น การมีเครือข่าย ประธาน อสม. แต่ละหมู่บ้าน ตำบล และหน่วยงานเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการทำงาน 		
4.4	มาตรการทางสังคม เช่น การกำหนดมาตรการทางชุมชน การประกาศนโยบายพันธสัญญา เช่น ชุมชนลดเค็ม ชุมชนปลอดเหล้า (1 คะแนน)		
	<ul style="list-style-type: none"> ● ส่งเสริมการสร้าง ผลักดัน สนับสนุนการใช้มาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อ 		
4.5	การส่งเสริม สนับสนุนการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้สุขภาพดี เช่น การมีส่วนร่วมในการจัดสถานที่ออกกำลังกาย ร้านอาหารสุขภาพ (1 คะแนน)		
4.6	จัดการทรัพยากร เช่น การจัดตั้งกลุ่ม สร้างและบริหารเครือข่ายความร่วมมือ (1 คะแนน)		
	<ul style="list-style-type: none"> ● เป็นแกนนำสุขภาพ คณะกรรมการกองทุนสุขภาพ และมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อ 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรในการดำเนินงาน ป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อ 		
4.7	การสื่อสาร/ สารสนเทศ (1 คะแนน)		

	<ul style="list-style-type: none"> ● การนำองค์ความรู้ ชุดสื่อความรู้ อินโฟกราฟฟิก เผยแพร่ผ่านวิทยุชุมชน เสี่ยงตามสายประจำหมู่บ้าน ไลน์หมู่บ้าน 		
	<ul style="list-style-type: none"> ● จัดกิจกรรมการรณรงค์ในสัปดาห์การรณรงค์โรคไม่ติดต่อที่สำคัญ เช่น วันเบาหวานโลก วันความดันโลหิตสูงโลก วันหัวใจโลก วันไตโลก เป็นต้น 		

5. ผลงานความสำเร็จ(เชิงประจักษ์) ในสาขาที่ได้รับการคัดเลือก (20 คะแนน)
ที่มาของปัญหา อ้างอิงข้อมูลและสถานการณ์

- จุดหมายปลายทางของการดำเนินกิจกรรม
- การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ระบุบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย
- ผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

ผลงานการแก้ไขปัญหา ใน 3 ด้านเป็นอย่างน้อย ได้แก่

- การแก้ไขปัญหาของชุมชนและการเฝ้าระวังชุมชน
 - ไม่มี มีระบุพร้อมแสดงหลักฐาน
- การแก้ไขปัญหาด้านผู้ป่วย ด้วยการไม่เพิ่มหรือลดจำนวนผู้ป่วย
 - ไม่มี มีระบุพร้อมแสดงหลักฐาน
- การแก้ไขปัญหาในกลุ่มเสี่ยง
 - ไม่มี มีระบุพร้อมแสดงหลักฐาน

ผลงานเชิงประจักษ์ ทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคตตามจุดหมายปลายทาง ตลอดจนการได้รับรางวัลจากหน่วยงานองค์กรต่างๆ ทุกระดับโปรดระบุพร้อมแสดงหลักฐาน

.....

- การสร้างระบบสื่อสารข้อมูล เพื่อการเฝ้าระวังของชุมชน
 - ไม่มี มีระบุพร้อมแสดงหลักฐาน.....
- แนวทางการธำรงความยั่งยืนของกิจกรรม

.....

- มีแผนงาน / โครงการที่จะดำเนินงานต่อไปในงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ

.....

○ ระบบส่งต่อการพัฒนาหรือการสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ

- ไม่มี มีระบุพร้อมแสดงหลักฐาน.....

6. ผลงานเด่น/นวัตกรรม ด้านการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ (10 คะแนน)

.....
.....